

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Проблеми міжкультурної комунікації та перекладу»

Ступінь освіти	магістр
Освітня програма	Германські мови та літератури (переклад-включно)б перша - англійська
Тривалість викладання	3 чверть
Заняття:	2 семестр 2022/2023 н.р.
Лекції	
Мова викладання	Українська, англійська
Кафедра, що викладає	перекладу



Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:
Консультації:

Онлайн-консультації *: Teams

Інформація про викладачів:

Введенська Тетяна Юріївна	Доцент, канд.філол.н.
Персональна сторінка	
Е-пошта:	vvedenska.t.yu@nmu.one

1. Анотація до курсу

Курс вивчає шляхи розв'язання міжкультурних непорозумінь, що становлять ключову галузь теорії міжкультурної комунікації, допомагають вирішувати проблему подолання труднощів у перекладі. Передбачається, що перекладачі орієнтуються в типології міжкультурних непорозумінь, бачать різницю не лише в різноманітних культурно-специфічних смислах, а й у їх відтінках.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу «Проблеми міжкультурної комунікації та перекладу»: сформувати у студентів наукові уявлення про культуру, міжмовну взаємодію, про засоби міжкультурної комунікації, вживанням яких (крім суто мовних засобів) зумовлен потрібний ефект (мета) перекладу. Курс спрямован на ознайомлення з основними особливостями міжкультурного спілкування, розвиток відповідних навичок, а також вироблення стратегії опанування перекладом як видом комплексної психолінгвістичної діяльності, що має соціальні, когнітивні та власне мовні аспекти.

Основні завдання дисципліни:

1. вивчити класичні дослідження в *міжкультурній комунікації*, знати її основні поняття, категорії та робочі терміни;
- 2.розуміти специфіку взаємовідносин між мовою, культурою та спілкуванням;
- 3.порівняти різні теорії міжкультурної комунікації та знати основні етапи розвитку крос-культурної психології та методологію її прикладних досліджень;
- 4.проаналізувати та вмти критично застосовувати базові принципи між- культурної комунікації;
- 5.знати найважливіші труднощі міжкультурної взаємодії, причини крос-культурних конфліктів та вмти розробляти стратегію подолання перешкод та застосовувати її в практиці ділового міжнаціонального спілкування
- 6.розвинути у студентів здатності робити самостійні висновки з спостережень за фактичним процесом перекладу в глобальному середовищі;
- 7.ознайомити з основними особливостями міжмовного дискурсу;
- 8.виробити стратегію оволодіння перекладом як видом комплексної психолінгвістичної діяльності, що має соціальні, когнітивні та власне мовні аспекти.

3. Результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- найважливіші труднощі міжкультурної взаємодії,;
- причини крос-культурних конфліктів;
- специфіку взаємовідносин між мовою, культурою та спілкуванням;
- особливості просторового та часового аспектів міжнаціонального спілкування
- класичні дослідження в *міжкультурній комунікації*, її основні поняття, категорії та робочі терміни;

вміти:

- порівнювати різні теорії міжкультурної комунікації та знати основні етапи її розвитку
- розробляти стратегію подолання перешкод
- критично застосовувати базові принципи міжкультурної комунікації в процесі перекладу
- класифікувати психологічні вимірювання культур
- користуватись основними методами дослідження для вирішення проблем в крос-культурній комунікації

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
1. Крос-культурна психологія як наукова основа вивчення міжкультурної комунікації
2. Психологічні вимірювання культур та інші методи дослідження в крос-культурній психології
3. Культура як психологічний феномен
4. Психологія етнічності
5. Психологія міжкультурного спілкування
6. Труднощі міжкультурної комунікації та шляхи їх подолання.
ПРАКТИЧНІ
8. Міжкультурна специфіка невербальної комунікації
9. Міжкультурна комунікація в діловому контексті
10. Міжкультурна комунікація і переклад.
11. Переклад професійних підмов у рамках галузевих культур
12. Явище позитивної ввічливості

1. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Відвідування	Практична частина	Бонус	Разом
60	35	5	100

Теоретична частина оцінюється за результатами задачі контрольної тестової роботи, яка містить 20 запитань, з 20 тестових запитань, 1 відкрите запитання.

Кожний тест має один правильний варіант відповіді. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 2 бали.

Правильна відповідь на відкрите запитання оцінюється у 20 балів. Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями.

Максимальна кількість балів за ККР: 60

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи

- Комплексна контрольна робота має на меті перевірити вміння та навички студентів та вміння розуміти.
- Якість виконання завдань визначається коефіцієнтом засвоєння Кз – відношення кількості правильно виконаних істотних операцій (відповідей) до загальної.
- Кожне вірно виконане завдання першого тестового питання оцінюється 1 балом.
- Для оцінювання відповіді на теоретичне питання (№ 2) за тридцятибальною системою пропонуються наступні критерії:
 - 0-4 – на питання не було відповіді або відповідь була не по суті питання;
 - 5-9 – відповідь неповна та містить тільки загальні дані змісту питання або у відповіді допущено кілька серйозних помилок;
 - 10-14 – відповідь, неповна та містить серйозну помилку або більша частина відповіді не за темою питання;
 - 15-19 – відповідь, в основному, відбиває суть питання, але допущено декілька неточностей або частина її не відповідає суті питання, або ж відповідь носить схематичний характер без необхідних пояснень;
 - 20-24 – відповідь цілком відповідає поставленому питанню, але відсутні деякі пояснення або допущена незначна неточність, або ж відсутня послідовність у відповіді;
 - 25-30 – відповідь цілком відповідає суті питання, містить необхідні пояснення та малюнки, написано лаконічно, послідовно і грамотно, а також містить ситуаційний аналіз.
- Система критеріїв оцінювання якості конкретної одиниці перекладу виходить з градації помилок, яка базується на ступені спотворення змісту оригіналу при перекладі.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка".
http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us/documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

7.6. Бонуси

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освітим буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно

покращення змісту навчальної дисципліни «Проблеми міжкультурної комунікації та перекладу». За участь у анкетуванні здобувач вищої освіти отримує додаткові 5 балів.

8. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Артановский С.Н. Актуальные проблемы этнографии и современная зарубежная наука. - М.,1997.
2. Асмолов А.Г., Шлягина Е.И. Национальный характер и индивидуальность. Психологические проблемы индивидуальности. - М.,1984.
3. Байбурин А.Г. Этнические аспекты изучения стереотипных форм поведения и традиционная культура - М.,1995.
4. Баронин А.С. Этнопсихология. - Киев,2000
5. Белинская Е.П., Стефаненко Т.Г. Социально-психологические методы анализа особенностей этнической социализации. - М., Воронеж, 2002.
6. Богомолова Н.Н., Стефаненко Т.Г. Контент-анализ. - М., 1992.
7. Бромлей Ю.В. Этнографические аспекты изучения человека. - М., 1989
8. Бромлей Ю.В. Этнос и этнография. - М., 1973
9. Выготский Л.С. Собрание сочинений. - М.,1982.
- 10.Гнатенко П.И., Кострюкова Л.О. Национальная психология. Анализ проблем и противоречий. - К., 1992.
- 11.Грушевицкая Т.Г., Попков В.Д., Садохин А.П. Основы межкультурной коммуникации: Учебник для вузов. – М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2002.
- 12.Гумилев Л.Н. Этногенез и этносфера. - М.,1993
- 13.Дейкер Х.,Фрейда Н. Н Современная зарубежная этнопсихология. - М.,1979.
- 14.Дробижева Л.М., Сукослов А.И. Межэтнические отношения и этнокультурные процессы. Советская этнография. -1981.-№3
- 15.Душков Б.А. Актуальные проблемы этнической психологии.// Психологический журнал.-1981.-№5.
- 16.Егорова А.И. Этническая психология и общество. - М.,1997.
- 17.Кожанов А.А. Методика исследования национального самосознания. - М.,1989.
- 18.Кон И.С. К проблеме национального характера. М..1981
- 19.Королев С.В. Вопросы этнопсихологии в работах зарубежных авторов. - М.,1979.
- 20.Коротеева В.В. Ценности и символы национального самосознания в условиях изменяющегося общества. - М., 1994
- 21.Коул М., Скрибнер С. Культура и мышление. - М.,1977
- 22.Коул М. Кросс-культурные исследования. - М., 1997.
- 23.Кульчицкий А. Мировосприятие украинца. Украинская душа. - К.,1992

24. Лебедева Н.М. Социальная психология аккультурации этнических групп. - М., 1997
25. Лебедева Н.М. Социальная психология этнических миграций. - М., 1997.
26. Левкович В.П., Панкова Н.Г. Социально-психологические аспекты проблемы этнического самосознания. - М., 1985.
27. Лебон Г. Психология народов и масс. - СПб., 1995.
28. Лотман Ю.М. Культура и взрыв. - М., 1992.
29. Лурье С.В. Исследования национального характера. - М., 1997.
30. Маслова В.А. Лингвокультурология. – М.: Академия, 2001
31. Мухина В.С. Психология межнациональных отношений. - М., 1989
32. Носенко Э.Л., Фролова Н.В. Трансформация ценностных ориентаций молодежи на современном этапе развития общества (Психологический аспект). – Днепропетровск: Навчальна книга, 1999, 168 с.
33. Оконешникова А.П. Межэтническое восприятие и понимание людьми друг друга. - Пермь, 1999.
34. Павленко В.М., Таглі́н С.О. Етнопсихологія. Навчальний посібник. – К.: Сфера, 1999. – 408с.
35. Пирен М.И. Основы этнопсихологии. - К., 1997.
36. Поршнева Б.Ф. Противопоставление как компонент этнического сознания. - М., 1973
37. Солдатова Г.У. О методических проблемах этнопсихологического исследования. Психологический журнал. 1992. №4
38. Солдатова Г.У. Когнитивная структура этнического самосознания. - М., Наука, 1988
39. Солдатова Г.У. Психология межэтнической напряженности. - М., 1987.
40. Старовойтова Г.В. Некоторые методологические вопросы определения предметной области этнопсихологии. Социальная психология и общественная практика. - М., 1985
41. Стефаненко Т.Г., Шлягина Е.И. Методы этнопсихологического исследования. - М., 1993.
42. Сэпир Э. Избранные труды по языкознанию и культурологии. - М., 1993.
43. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация. – М., 2000
44. Чистов К.В. Этническая общность, этническое сознание и некоторые проблемы духовной культуры. - М., 1982
45. Шпет Г.Г. Введение в этническую психологию. Сочинения. - М., 1989
46. Peabody D, Goldberg L. Some determinants of factor structures from personality-trait descriptors. - Oxford, 1989.
47. Pettigrew T. Personality and socio-cultural factors in intergroup attitudes. - Oxford, 1984.
48. Triandis H.C., Lambert W.W. Handbook of cross-cultural psychology. Vol.1. - Boston, 1980.

1. Аристов Н.Б. Основы перевода. – М.: Изд. лит-ры на ин. языках, 1983.
2. Бархударов Л.С. Язык и перевод. – М.: Международные отношения, 1975.
3. Егорова А.М., Морозов В.К. Пособие по переводу экономической литературы. – М.: Высшая школа, 1973.
4. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової та технічної літератури на українську мову. – К.: Політична думка, 1997, 1999. – Ч. 1-2.
5. Комиссаров В.Н. Лингвистика перевода. – М., 1980.
6. Комиссаров В.Н. Слово о переводе – М.: Международные отношения, 1973.
7. Комиссаров В.Н., Рецкер Я.И., Тархов В.И. Пособие по переводу с английского языка на русский. – М.: Изд. лит-ры на ин. языках, 1960, 1965. – Ч. 1, 2.
8. Комиссаров В.Н. Теория перевода. – М., 1990.
9. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу. – К.: Вища школа, 1986.
10. Петренко Н.М. Практикум з перекладу з англійської мови. – Д.: ДАУБП, 1997.
11. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. – М., 1974.
12. Сухенко К.М., Петренко Н.М. Граматичні еквіваленти у перекладі з англійської мови на рідну. – Д.: ДАУБП, 1998.